
Sagesmän: Egna erfarenheter från åren 1910 och senare.

Den första här i Hannäs som skaffade sig cykel var en handlare som hette Hugo Blomqvist. Detta var omkring sekelskiftet, jag kan inte med bestämdhet säga vilket år, jag låg väl i min vagga då. Jag tror att den var av märket Union som var vanliga då. De äldre tyckte nog det var märkvärdigt att det gick att åka med två hjul efter varandra. Och när den här nämnde handlaren släppte styret och åkte med händerna i kors över bröstet ansågs det som höjden av oförvägenhet.

När jag själv fick min första cykel var jag sexton år, det var alltså 1916, Min far hade dött året förut och jag skulle försörja min mor och ett par yngre syskon, med en dagspenning som var 1:50 om dagen. Att under sådana förhållanden kunna, få något över av förtjänsten var omöjligt. Men jag hade ett mindre arv efter far, och fick med förmyndarens tillstånd lov att av dessa medel erhålla nödvändigt kapital för inköp av en cykel. Den efterskickades av en bekant till mig från Edvard Askerqvists Cykelaffär i Lingham för femtio kronor. Det var nämligen en begagnad cykel, men den var ändå försedd med frihjulsnav, och femtio kronor var mycket pengar på den tiden.

Den var av märket "Viktoria" det minns jag. På någon kamrats cykel hade jag då lärt mig cykla någorlunda. Från början var det nog mest i smyg jag hade lånat cykeln. För en nybörjare går det som oftast omkull med påföljd att cykeln blir skamfilad. Och de som ägde en cykel var rädda om den. På den tidens cyklar fanns ett fotsteg vid bakhjulet som användes vid påstigningen. På detta stod man och höll balansen när man lärde sig åka, det fick vara lagom utför så att inte farten blev för hög. När man kunde hålla balansen någorlunda lärde man sig att trampa. Men det blev nog många kullerbyttor innan man kunde åka ordentligt. Cykeln har i synnerhet på landsbygden med dess långa avstånd, betytt mycket för dem som haft lång väg till arbetet. Likaså i ungdomens fritids- och nöjesliv. En byggnadssnickare t.ex. kunde ha sin arbetsplats i en annan socken och kunde med cykel lättare komma till sin hemort än vad som varit möjligt förut.

Jag har använt min cykel så gott som dagligen såväl till mitt arbete som till andra utflykter ända till det senaste året. Mitt balanssinne vill inte fungera längre så jag har fått sluta med cyklandet tyvärr.

Till sist vill jag tala om en historia från cykelns barndom. En gårdfarihandlare hade skaffat sig en cykel. Det var före frihjulsnavets tid. Han kom till en längre utförsbacke med sin unikabox på pakethållaren.

- Åh Herre Gud hjälp mig nu så att jag kommer helskinnad utför, sa han då.

Det gick naturligtvis omkull när farten blev för hög. När gubben reste sig upp och beskådade förödelserna omkring sig bland kammar och tvålar m.m., utbrast han under det han knystrade med näven mot höjden:

- Herre Gud varför hjälpte du mig inte?

Gustav Carlsson